

Skattavakt PwC

Fréttabréf Skatta- og lögfræðisviðs

2. tölublað 2013

Skattavaktin er mánaðarlegt fréttabréf PwC þar sem sérfræðingar á Skatta- og lögfræðisviði félagsins skrifa um athyglisvert efni tengt skattarétti. Leitast er við að gera grein fyrir nýju efni, hvort sem um er að ræða dóma, lög, frumvörp, úrskurði eða stjórnvaldsákvæðanir.

pwc

Efnisyfirlit

Dómur Hæstaréttar í máli nr. 74/2012

Framkvæmdastjóri einkahlutafélags var sakfelldur fyrir að hafa ekki gert grein fyrir frestuðum söluhagnaði í skattframtali félagsins.

Dómur Hæstaréttar í máli nr. 416/2012

Deilt var um rétt áfrýjanda til endurgreiðslu virðisaukaskatts á verksmiðjuframleiddum húseiningum.

Dómur Hæstaréttar í máli nr. 74/2012

K var framkvæmdastjóri Fjárfestingafélagsins Gaums ehf. (Gaumur ehf.). Henni var gefið að sök meiri háttar brot gegn skattalögum með því að hafa skilað röngu skattframtali fyrir Gaum ehf. gjaldárið 2001 vegna ársins 2000, þar sem tekjur félagsins sem skattskyldar voru samkvæmt B-lið 7. gr. laga nr. 90/2003, hafi verið rangfærðar á þann hátt að vantalinn hafi verið til tekna söluhagnaður af viðskiptum Gaums ehf. með hlutabréf í Baugi hf. á árinu 2000 um kr. 916.105.197.

Auk þeirra röksemda sem K setti fram og gerð var grein fyrir í hinum áfrýjaða dómi, lagði hún fyrir Hæstarétti einkum áherslu á að skattframtölum hafi fylgt ársreikningar félagsins þar sem fram hafi komið að það hefði selt hlutabréf í Baugi hf. á árinu 2000 að nafnverði kr. 200.000.000. Hefðu því skattyfirvöld getað séð að söluhagnaði vegna hlutabréfanna hefði verið frestað.

Í efnahagsreikningi Gaums ehf. vegna ársins 2000 var tilgreint bókfært verð eignarhluta í skráðum félögum. Þar má sjá að bókfært verð þessara eignarhluta hafi lækkað um kr. 725.361.000 frá árinu 1999. Í skýringum með ársreikningnum var nokkur sundurliðun eftir félögum. Þar má sjá að nafnverð hlutabréfa í Baugi hf. hafi lækkað um kr. 200.000.000.

Í dómi Hæstaréttar segir að skattskil félagsins hafi verið röng að þessu leyti og því verði að fallast á með héraðsdómi, einkum í ljósi hinnar háu fjárhæðar sem söluhagnaður nam, að ákærðu K hafi borið að gera skattyfirvöldum sérstaklega grein fyrir söluhagnaðinum og að ætlunin væri að fresta því að hann kæmi til skattlagningar. Ekki verði fallist á þá röksemd ákærðu að réttar upplýsingar um fjárhæð söluhagnaðar hafi komið fram í ársreikningi félagsins þótt þar megi sjá að seld hafi verið hlutabréf í Baugi hf.

K var einnig ákærð fyrir að að hafa skilað röngu skattframtali fyrir Gaum ehf. fyrir gjaldárið 2003, vegna ársins 2002, þar sem oftalin var til gjalda niðurfærsla hlutabréfa í sænska félaginu NRG Pizza AB um kr. 74.000.000, en með þessu

var tap félagsins oftalið um sömu fjárhæð. Tapið var yfirfæranlegt til síðari ára og nýtanlegt til lækkunar hreinna tekna sem skattskyldar eru samkvæmt B-lið 7. gr. laga nr. 90/2003.

Endurskoðandi Gaums ehf. bar fyrir dómi að hlutaféð hafi verið talið tapað og því verið færðar niður í reikningsskilunum kr. 74.000.000. Fyrir mistök hafi honum láðst að bakfæra þessa fjárhæð á skattframtali félagsins enda muni þetta líklega ekki hafa verið frádráttarbært á þessum tíma. Fram kom í máli hans að oft sé „erfitt að stemma sig af við svona hluti“. Hann kvaðst álíta þetta vera „skattatæknilegt mál“ og af 19 ára reynslu sinni sem endurskoðandi geti hann sagt að rétt hefði verið að gefa kost á því að leiðrétta þetta á skattstofustigi án eftirmála.

Í dómi héraðsdóms segir að um sé að ræða verulega fjárhæð sem færð var til gjalda á móti tekjum í skattframtalinu í andstöðu við 1. tölul. 5. mgr. 31. gr. laga nr. 90/2003. K hafi átt þátt í því að hlutafé NRG Pizza AB var færð niður og hafi henni borið að gæta þess sérstaklega að rétt væri með þetta atriði farið í skattframtali félagsins. Meta verði það K til stórkostlegs hirðuleysis að hafa látið telja þessa niðurfærslu hlutafjár í NRG Pizza AB til gjalda á móti tekjum Gaums ehf. og því taldist hún hafa brotið gegn 1. mgr. 109. gr. laga nr. 90/2003, sbr. 2. mgr. almennra hegningarlaga 19/1940.

Hæstiréttur staðfesti því niðurstöðu héraðsdóms um að sakfella K samkvæmt þessum ákærum. Í dóminum er það rakið að í ákæru sé þess ekki getið hver hinn ætlaði skattalegi ávinningur Gaums ehf. hafi verið vegna þess stórkostlega hirðuleysis að tíunda ekki réttilega við skattskil umræddan söluhagnað. Ákæruvaldið hafi við flutning málsins fyrir Hæstarétti gert nokkra grein fyrir því hver ætla megi að ávinningurinn af brotinu hafi verið. Því hafi K mótmælt og bent á rétt félagsins til þess að fresta skattlagningu söluhagnaðarins og að óvíst sé að hann hefði orðið nokkur. Hæstiréttur taldi að ákæruvaldið hefði ekki sannað hver hafi orðið ávinningur af brotinu.

Við ákvörðun refsingar var tekið tillit til hins langa tíma sem meðferð málsins tók, en upphaf þess verður rakið aftur til ársins 2002. K var dæmd í fangelsi í þrjá mánuði en fullnustu refsingarinnar var frestað og skal hún niður falla

að liðnum tveimur árum frá uppsögu dómsins haldi hún almennt skilorð hegningarlaga. Þá var henni gert að greiða helming málsvarnarlauna skipaðs verjanda fyrir Hæstarétti.

Dómur Hæstaréttar í máli nr. 416/2012

Þann 31. janúar síðastliðinn staðfesti Hæstiréttur Íslands dóm héraðsdóms Reykjavíkur þar sem stefnanda (Þrotabúi Loftorku Borgarnesi ehf.) var synjað um rétt til endurgreiðslu virðisaukaskatts vegna framleiðslu og sölu verksmiðjuframleiddra húseininga.

Málavextir eru þeir að Loftorka Borgarnesi ehf. framleiddi verksmiðjuframleiddar húseiningar sem það seldi á markaði innanlands og fékk endurgreiddan virðisaukaskatt vegna húseininganna á árunum 2002-2007 á grundvelli 42. gr. laga nr. 50/1988 um virðisaukaskatt og reglugerðar nr. 449/1990, um endurgreiðslu virðisaukaskatts af vinnu manna við íbúðarhúsnæði.

Með bréfi, dags. 2. október 2007, fór félagið þess á leit við skattstjóra Vesturlands að endurgreiðslur virðisaukaskatts til félagsins vegna uppgjörstímabila á árunum 2002-2007 yrðu leiðréttar þar sem í ljós hefði komið að ríkissjóður hefði af vangá verið krafinn um of háar endurgreiðslur virðisaukaskatts á grundvelli reglugerðar nr. 449/1990.

Skattstjóri hafnaði beiðni félagsins um leiðréttingu og tók jafnframt fram að félagið hefði ekki átt rétt á neinum endurgreiðslum á grundvelli reglugerðarinnar. Taldi skattstjóri að ekki væru efni til að skýra ákvæði hennar rýmra en orðalag hennar gæfi tilefni til og hafnaði þeirri túlkun sem fram hafði komið af hálfu Loftorku Borgarnesi ehf. um að heimilt væri að endurgreiða virðisaukaskatt af verksmiðjuframleiddum íbúðarhúsum án tillits til byggingarstigs. Í sama bréfi lagði skattstjóri fyrir Loftorku Borgarnesi að leiðrétta þann virðisaukaskatt sem félagið hefði fengið greiddan vegna sölu verksmiðjuframleiddra íbúðarhúsa fyrir árin 2002-2007. Í framhaldi af úrskurði

skattstjóra Vesturlandsumdæmis þar sem Þrotabúi Loftorku Borgarnesi ehf. var gert að greiða til baka áður fengnar endurgreiðslur greiddi Þrotabúið kr. 45.000.000 inn á kröfuna með fyrirvara um réttmæti hennar.

Þrotabúi Loftorku Borgarnesi ehf. kærði úrskurð skattstjóra til ríkisskattstjóra sem staðfesti úrskurð skattstjóra og hið sama gerði fjármálaráðuneytið.

Fyrir héraðsdómi Reykjavíkur byggði Þrotabúi Loftorku Borgarnesi á því að túlkun skattyfirvalda og fjármálaráðuneytisins á ákvæðum 42. gr. laga nr. 50/1988, sem heimilar endurgreiðslu á 60% virðisaukaskatts sem greiddur er af vinnu manna á byggingarstað, leiddi til þess að byggingaraðilum á sama markaði væri mismunað. Þá byggði Þrotabúið kröfur sínar á því að reglugerð nr. 449/1990 skorti lagastoð þar sem orðalag hennar gangi lengra en 42. gr. laga nr. 50/1988. Ennfremur byggði Þrotabúið á því að synjun skattyfirvalda á endurgreiðslu bryti gegn jafnræðisákvæði stjórnarskrárinnar.

Héraðsdómur Reykjavíkur hafnaði kröfum Þrotabúsins með dómi sínum nr. E-1999/2011. Þrotabúið áfrýjaði dóminum til Hæstaréttar og gerði aðallega þær kröfur fyrir að íslenska ríkið greiddi áfrýjanda kr. 38.928.856, en til vara kr. 31.140.465.

Fyrir Hæstarétti tefldi áfrýjandi fram málásástæðum sem hann byggði ekki á við meðferð málsins í héraði og lagði fyrir réttinn mikinn fjölda nýrra gagna þeim til stuðnings. Hélt hann því meðal annars fram „að hús þau sem [Loftorka Borgarnesi ehf.] afhenti voru í því ástandi að vera a.m.k. fokheld“. Einnig byggði hann á því að félagið hafi afhent uppsett hús og þannig uppfyllt skilyrði reglugerðar nr. 449/1990 um endurgreiðslu á 3,75% virðisaukaskatti, án tillits til þess hvort húsin væru fokheld.

Í dómi Hæstaréttar segir að nefndar málásástæður hafi ekki komið fram við meðferð málsins í héraði þó að sama tilefni hafi þá verið til að byggja á þeim og nú, sbr. 5. mgr. 101. gr. laga nr. 91/1991, um meðferð einkamála. Af sömu ástæðu séu ekki uppfyllt skilyrði 2. mgr. 163. gr. sömu laga fyrir því að hafa þessar málásástæður uppi fyrir Hæstarétti.

Í dóminum segir að reglugerð nr. 449/1990 hafi verið sett með stöð í lögum nr. 50/1988 og hafi tilgangur með setningu hennar verið sá að kveða á um framkvæmd endurgreiðslu virðisaukaskatts af íbúðarhúsnæði í samræmi við þágildandi ákvæði 2. mgr. 42. gr. laganna. Þar hafi það verið gert að skilyrði að um verksmiðjuframleidd íbúðarhúsnæði yrði að vera að ræða til þess að unnt væri að sækja um endurgreiðslu virðisaukaskatts af öðru en vinnu manna á byggingarstað. Vegna þessa áskilnaðar hafi verið heimilt að afmarka frekar í reglugerðinni en gert var í umræddu lagaákvæði hvað teldust vera íbúðarhús í merkingu þess, meðal annars til aðgreiningar frá verksmiðjuframleiddum húseiningum. Ekki var því fallist á að sú skilgreining á verksmiðjuframleiddum íbúðarhúsum sem kveðið var á um í 10. gr. reglugerðarinnar hafi takmarkað þann rétt til endurgreiðslu virðisaukaskatts sem kveðið var á um í 2. mgr. 42. gr. laga nr. 50/1988.

Hvað varðar meint stjórnarskrárbrot segir í dóminum að af 40. gr. og 77. gr. stjórnarskrárinnar leiði að skattamálum skuli skipað með lögum. Í dómaframkvæmd hafi löggjafinn verið talinn að hafa viðtækt vald til að ákveða hvaða atriði skuli ráða skattskyldu og verði að líta svo á, að það svigrúm nái einnig til þess að kveða á um undanþágur frá skattskyldu eins og þá sem um er deilt í þessu máli. Með hliðsjón af framangreindu og að öðru leyti með vísan til forsendna hins áfrýjaða dóms verði ekki fallist á með áfrýjanda að ákvæði lokamálsliðar 2. mgr. 42. gr. laga nr. 50/1988, eins og það hljóðaði á þeim tíma sem málið tók til, hafi verið í andstöðu við framangreindar stjórnarskrárgreinar, jafnræðisreglu 65. gr. stjórnarskrárinnar eða meðalhófsreglu stjórnskipunarréttar. Var því niðurstaða héraðsdóms staðfest.

Skatta- og lögfræðisvið PwC

Við hjá Skatta – og lögfræðisviði bjóðum upp á margs konar þjónustu, þar með talið ráðgjöf varðandi:

- Alþjóðlega skattaráðgjöf
- Félagarétt
- Milliverðlagningu („Transfer pricing“)
- Samruna, skiptingar og yfirtökur
- Skattlagningu einstaklinga
- Skattlagningu rekstraraðila
- Virðisaukaskatt

Starfsmenn sviðsins hafa mikla reynslu og yfirgripsmikla þekkingu á sviði skatta- og félagaréttar og veita viðskiptavinum aðstoð og ráðgjöf varðandi lögfræðileg álitaefni sem skapast innanlands sem og erlendis.

Til að fá frekari upplýsingar um starfsemina er hægt að hafa samband við eftirfarandi starfsmenn:

Ábyrgðarmaður

Friðgeir Sigurðsson

Sviðsstjóri Skatta- og lögfræðisviðs

Sími: +354 550 5366

fridgeir.sigurdsson@is.pwc.com

Ritstjóri

Jóhanna Á. Jónsdóttir

Ráðgjafi/Lögfræðingur

Sími: +354 550 5356

johanna.a.jonsdottir@is.pwc.com

PwC | Skógarhlíð 12 | 105 Reykjavík | S: 550 5300 | Fax: 550-5301 | www.pwc.com/is

Þessi samantekt felur ekki í sér ráðgjöf af neinu tagi. Ekki ætti að afhafast samkvæmt vefriti þessu án þess að fá sérfræðilega ráðgjöf. PricewaterhouseCoopers ehf., PricewaterhouseCoopers LLP, hluthafa, starfsmenn og umboðsaðilar bera ekki ábyrgð á upplýsinum sem gefnar eru í þessu vefriti eða aðgerðum sem framkvæmdar eru af hálfu annarra aðila á grundvelli þessara upplýsinga.

©2012 PricewaterhouseCoopers ehf. Allur réttur áskilinn. „PricewaterhouseCoopers“ vísar til PricewaterhouseCoopers efh. á Íslandi, nema ráða megi af samhengi eða beinum tilvísunum að vísað sé í önnur fyrirtæki innan PricewaterhouseCoopers International Limited sem öll eru lagalega sjálfstæðar einingar.